

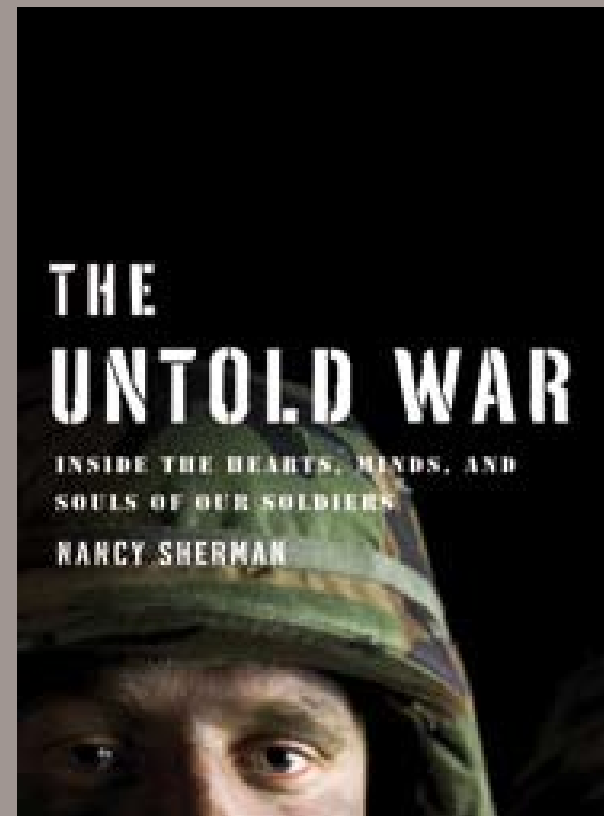

MICHAELA SCHOK

*Analyse emotionele strijd
militairen tussen goed en kwaad*

'The Untold War'

Op 24 mei was Nancy Sherman, professor aan de universiteit van Georgetown Washington DC, in Nederland om haar recent geschreven boek te presenteren over de innerlijke morele strijd van uitgezonden militairen, *The Untold War*. In haar boek beschrijft zij een bijzondere analyse over de emotionele strijd tussen goed en kwaad vanuit een filosofische en psychoanalytisch kader. Deze analyse is gebaseerd op interviews met Amerikaanse soldaten die hebben gediend tijdens recente militaire operaties in Irak en Afghanistan.

Sherman beoogt met haar boek de discussie over de psychologische en morele last onder soldaten onder de aandacht brengen. Een belangrijke drijfveer voor haar om dit boek te schrijven was de dood van haar vader, die nooit sprak over 'zijn' innerlijke oorlog als WOII veteraan. Sherman heeft deze onderhuidse last van de oorlog altijd thuis gevoeld maar kon het maar moeilijk begrijpen. 'De oorlog heeft hem nooit verlaten: hij nam het mee in zijn graf', aldus Sherman. Ze had hem beter begrepen als hij zijn ervaringen had kunnen delen.

In haar boek probeert ze de psyche van de moderne soldaat te doorgronden die zijn teruggekeerd uit de oorlog. Ze schetst een beeld van hoe deze mannen en vrouwen hebben geleerd te doden en hoe zij daarna leven met deze doden. Door de schijnwerpers te richten op morele dilemma's waar soldaten mee te maken krijgen – zoals martelingen, de dunne scheidslin tussen burgers en strijders, en de angst om te doden zelfs in een rechtvaardige oorlog – tracht Sherman de ziel bloot te leggen van deze soldaten.

Tijdens haar lezing sprak zij over drie vormen van schuld die zij tegenkwam in de verhalen van de geïnterviewde soldaten. Schuld door overleving, waarbij soldaten zich schuldig voelen als hun kameraden de oorlog niet hebben overleefd. Schuld door een ongeval, waarbij een soldaat zich verantwoordelijk voelt voor de kwalijke gevolgen van een incident. Schuld door onbedoelde schade, zoals kinderen die worden gedood of burgers die worden getroffen. Zij illustreerde deze vormen van schuld aan de hand van voorbeelden uit gesprekken met Amerikaanse soldaten en officieren in combinatie met de grote filosofen zoals Freud, Nietzsche en Spinoza. Daarmee laat Sherman zien dat morele dilemma's door de eeuwen heen voorkomen en ieder mens daarmee worstelt, zelfs de grote der aarden.

Volgens Sherman werkt schuldgevoel verlossend en zorgt deze emotie ervoor dat mensen in contact blijven met hun menselijke waarden en normen. Wie zich niet schuldig zou voelen, zou zijn menselijkheid kunnen verliezen. Maar hebben de politieke leiders wel baat bij soldaten met

een geweten? Deze vraag kwam helaas niet aan de orde tijdens haar lezing maar is wel een moreel dilemma dat momenteel de aandacht vraagt. Zeker bij voormalig Dutchbat soldaten die de val van Srebrenica hebben meegemaakt en nu weer herinnerd worden aan deze tragische geschiedenis na de recente arrestatie van Mladic. Zouden zij zich verlost voelen of juist in de steek gelaten voelen?

Nancy Sherman, *The Untold War. Inside the Hearts, Minds, and Souls of Our Soldiers*. W.W. Norton & Company, 2010. ISBN 0393064816, 338 pagina's.

MICHAELA SCHOK is wetenschappelijk medewerker Veteraneninstituut en redactielid van Cogiscope.